

Príležitosť pre samosprávu, MVO a občanov - obec Záhradné

Partnerstvo sociálnej inklúzie subregiónu Šariš (ďalej len PSI Šariš) zahájilo 15. 02. 2010 realizáciu nového projektu pod názvom „Komunitné siete partnerstva“, podporeného z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia v celkovej výške 77 740,02 €.

PSI Šariš vzniklo v roku 2004 s cieľom účinne a efektívne sieťovať jednotlivé formy sociálnej pomoci v oblasti znižovania nezamestnanosti a eliminácie sociálnej vylúčenosti najzraniteľnejších skupín občanov žijúcich v pôsobnosti okresov Prešov a Sabinov. Tomu má napomôcť aj projekt „Komunitné siete partnerstva“, ktorý bude prebiehať od 15. 02. 2010 do 31. 12. 2011. Cieľom projektu je využiť synergický efekt vzájomnej spolupráce:

- zadávateľov sociálnych služieb - samosprávy
- poskytovateľov sociálnych služieb - verejných aj neverejných, vrátane MVO
- užívateľov sociálnych služieb - občanov, ktorých sa sociálna pomoc priamo dotýka, resp. mohla by sa ich v blízkej budúcnosti dotýkať

Rámcová aktivita projektu je zameraná na podporu zvyšovania profesionality výkonu a budovanie ľudských kapacít v oblasti sociálnej inklúzie so špecifickým zameraním na proces komunitného plánovania sociálnych služieb v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách. Komunitné plánovanie sociálnych služieb je metóda, prostredníctvom ktorej je možné na úrovni obcí, mikroregiónov alebo krajov plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali potrebám jednotlivých skupín občanov a zároveň aby boli v súlade s miestnymi špecifikami. Do tohto procesu plánuje PSI Šariš zapojiť nasledovné cieľové skupiny - zamestnancov inštitúcií verejnej správy (pracujúcich v samospráve v sociálnej oblasti), zamestnancov vykonávajúcich politiky a opatrenia v oblasti sociálnej inklúzie vo verejnom aj neverejnom sektore a znevýhodnené skupiny nezamestnaných občanov žijúcich vo vybraných lokalitách. Partnermi PSI Šariš počas realizácie projektu sú Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v Prešove, Hornotoryské regionálne ZMOS a Regionálne ZMOS Prešov - Šariš.

PSI Šariš ponúka spoluprácu a pomoc v oblasti Komunitného plánovania sociálnych služieb všetkým samosprávam, ktoré majú záujem sociálnu problematiku riešiť systematicky, koncepčne a k spokojnosti občanov.

Čo je komunitný plán a prečo je nutné ho spracovať?

Zákon NR SR č. 448/2008 zb. z. o sociálnych službách, § 9

1. Poskytovateľ sociálnej služby uvedenej v § 34 až 40 je povinný plánovať poskytovanie sociálnej služby podľa individuálnych potrieb, schopností a cieľov prijímateľa sociálnej služby, viesť písomné individuálne záznamy o priebehu poskytovania sociálnej služby a hodnotiť priebeh poskytovania sociálnej služby za účasti prijímateľa sociálnej služby (ďalej len „individuálny rozvojový plán“). Účasť prijímateľa sociálnej služby podľa prvej vety sa nevyžaduje, ak to neumožňuje jeho zdravotný stav. (výťah zo zákona...)

- **Komunitný plán** vychádza z národných priorít rozvoja sociálnych služieb, s cieľom plánovať sociálne služby zodpovedajúce miestnym špecifikám a potrebám občanov. (povinnosť obce)
- **Koncepcia rozvoja sociálnych služieb** vychádza z národných priorít rozvoja sociálnych služieb a z komunitných plánov obcí v územnom obvode samosprávneho kraja. (povinnosť samosprávneho kraja)

Komunitný plán a koncepcia rozvoja obsahuje:

- analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb, vrátane vyhodnotenia materiálne-technického vybavenia a vzdelanostnej štruktúry zamestnancov,
- analýzu požiadaviek prijímateľov a požiadaviek ďalších obyvateľov na rozvoj sociálnych služieb,
- analýzu sociologických údajov a demografických údajov,
- určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb,
- časový plán realizácie, vrátane určenia zodpovednosti za ich plnenie a určenia personálnych, finančných, prevádzkových a organizačných podmienok,
- spôsob vyhodnocovania plnenia

Komunitné plánovanie - teoretické východiská

Komunitné plánovanie sociálnych služieb

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je metóda, prostredníctvom ktorej je možné na úrovni obcí, mikroregiónov alebo krajov plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali potrebám jednotlivých skupín občanov a zároveň boli v súlade s miestnymi špecifikami. Ide o otvorený proces, cieľom ktorého je:

- napĺňanie potrieb občanov odkázaných na jednotlivé formy sociálnej pomoci

- zabezpečovanie zdrojov (finančných a personálnych) na jednotlivé formy sociálnej pomoci
- hľadanie optimálnych riešení, ktoré najlepšie zodpovedajú miestnym podmienkam a potrebám ľudí

Účastníci komunitného plánovania sociálnych služieb

- **Zadávatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktorým zabezpečovanie sociálnych služieb na príslušnom území vyplýva zo zákona. Sociálne služby zriaďujú, prípadne zadávajú iným subjektom, financujú a organizujú. V systéme verejnej správy na Slovensku sú to obce, mestá a samosprávne kraje.
- **Poskytovatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktoré služby poskytujú a ponúkajú, bez ohľadu na ich právnu subjektivitu. Poskytovateľ sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou alebo samosprávnym krajom – „verejný poskytovateľ sociálnej služby“ a ďalšia právnická osoba a fyzická osoba – „neverejný poskytovateľ sociálnej služby“.
- **Užívatelia sociálnych služieb** - osoby, ktorým sú poskytované sociálne služby z dôvodu ich nepriaznivej sociálnej situácie. Do nepriaznivej sociálnej situácie sa jednotlivec môže dostať z rôznych príčin, napr.: v dôsledku vysokého veku, nepriaznivého zdravotného stavu, krízových životných situácií, životných návykov, spôsobu života, ktorý vedie ku konfliktu so spoločnosťou, trestno-právnej činnosti a pod.
- **Verejnosť** - rodinní príslušníci užívateľov sociálnych služieb, občania žijúci na príslušnom území, ktorých sa poskytovanie sociálnych služieb priamo nedotýka, ale v blízkej budúcnosti môžu patriť k potenciálnym užívateľom sociálnych služieb, prípadne poskytovanie sociálnych služieb môže ovplyvniť kvalitu ich života.

Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS)

Je reálnym výstupom komunitného plánovania sociálnych služieb a výsledkom dohody medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a užívateľmi sociálnych služieb. Poukazuje na potreby v danej komunite, pričom poskytuje aj alternatívy finančného, personálneho, prevádzkového a organizačného zabezpečenia v oblasti poskytovania sociálnych služieb v danej komunite.

Výhody komunitného plánovania

Do procesu komunitného plánovania sú zapájaní všetci účastníci systému sociálnych služieb (zadávatelia, poskytovatelia, užívatelia), čo výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie, nielen v procese plánovania, ale aj v rozhodovacom procese, prípadne v spôsobe ich zabezpečovania. Komunitný plán sociálnych služieb zabezpečuje aby sociálne služby zodpovedali miestnym potrebám a reagovali na miestne špecifika.

Hlavné princípy komunitného plánovania

- **Partnerstvo medzi všetkými účastníkmi komunitného plánovania** - potreby a ciele všetkých účastníkov majú rovnakú váhu. Názorom všetkých strán musí byť venovaný rovnaký priestor.
- **Zapájanie miestneho spoločenstva** - rôzne formy oslovenia a zapojenia verejnosti tak, aby ponuka na spoluprácu bola zrozumiteľná (napr. podľa špecifik komunity, spôsobu života, záujmov, etnickej príslušnosti a pod.) Nikto nemá byť diskriminovaný a vylučovaný.
- **Hľadanie nových ľudských a finančných zdrojov** - významnú úlohu v tejto oblasti zohráva spolupráca s podnikateľskými subjektami, ktoré sa angažujú v sociálnej oblasti, pomoc dobrovoľníkov v sociálnej oblasti, svojpomocné skupiny, pomoc rodiny, susedská výpomoc a pod.
- **Práca s informáciami** - rovnaký prístup k informáciám pre všetkých, ktorí sa plánovania zúčastňujú a zabezpečiť odovzdávanie informácií verejnosti. Pravidelné sprostredkovávanie informácií je zárukou spätnej väzby - pripomienok a podnetov zo strany všetkých účastníkov.
- **Priebeh spracovávania komunitného plánu (KP)** - je rovnako dôležitý ako výsledný dokument - proces KP je založený na vyhľadávaní, zapájaní a diskusii rôznych ľudí, čo zabezpečuje, že navrhovaný systém sociálnych služieb je jedinečný, neopakovateľný a plne zodpovedá miestnym potrebám, podmienkam a zdrojom.
- **Zohľadnenie už vytvorenej a osvedčenej spolupráce** - dobre fungujúca spolupráca medzi všetkými účastníkmi KP prináša kvalitnejšiu ponuku sociálnych služieb.
- **Kompromis prania a možností** - výsledkom KP je vždy kompromisné riešenie medzi tým, čo chceme a tým, čo máme k dispozícii. Dôležitú úlohu zohráva spoločná dohoda, ktorá vymedzuje kto a ako sa bude na dosiahnutí cieľov KP podieľať.

Čo sa deje u nás, v Záhradnom?

A) Návrh riadiacej skupiny, príprava I. stretnutia:

Anton Gášpar, Ing.
Ján Bednár
Ľudmila Onofrejšová, PaedDr.
Hélena Kovaľová
Stanislav Krajňák
Marián Fabián, Mgr.
Viktória Oravcová, Bc.
Miroslav Maník
Margita Senderáková, Mgr.

B) I. stretnutie dňa 21.10.2010, 16:00 – 18:00, kancelária OcÚ Záhradné (príloha - pozvánka, záznam)

C) II. stretnutie dňa 26.10.2010, 14:00 – 16:00, kancelária OcÚ Záhradné
(príloha - pozvánka, záznam, dotazníkový prieskum, zber štatistických údajov z UPSVaR Prešov a OcÚ Záhradné)

D) III. stretnutie dňa 8.11.2010, 14:00 – 16:00, kancelária OcÚ Záhradné
(príloha – pozvánka, obhliadka vhodných objektov a priestorov)

V súčasnosti sa spracovávajú informácie získané zo stretnutí pracovnej a riadiacej skupiny, vyhodnocujú štatistické údaje a špecifikujú sa priority cieľových skupín, ktoré sociálne služby využívajú, resp. ich budú využívať v nasledujúcom období. Komunitný plán sociálnych služieb obce Záhradné bude PSI Šariš predložený v januári 2011 na pripomienkovanie vedeniu obce a jeho zástupcom. Dokument bude spracovaný na obdobie 2011 – 2015 a stane sa jedným z hlavných dokumentov aj pri využívaní finančných zdrojov zo ŠF EÚ.

Ing. Iveta Baranová, komunitná konzultantka PSI Šariš pre okres Prešov